

◆ HAUS DER BAYERISCHEN ◆ GESCHICHTE

**Paul
plays
a
Hofmeister
Original
Why
don't
you?**

Paul's Holmer Original: fix
and deluxe electronics with
500.

Hofner Originals! The guitars and electric basses. For master craftsmen sound, Hofner instruments all alone. Solid chunky when you need them, for those solo lined. Silently easy action, give control of intricate passages. When you can play a why settle for anything? Models to choose from.

HUDBA V BAVORSKU

BAVORSKÁ ZEMSKÁ VÝSTAVA
25. DUBNA – 8. LISTOPADU 2026

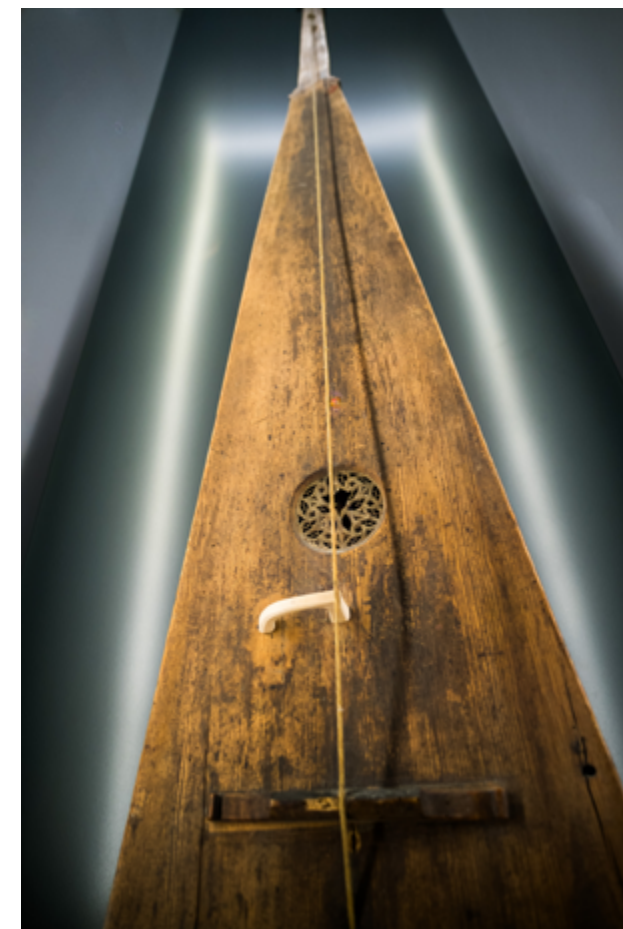
PROČ MĚLY SBOROVÉ KNIHY VE STŘEDOVĚKÝCH KLÁŠTERECH TAK VELKÝ FORMÁT?

V klášteře byl k dispozici vždy jen jeden exemplář, který proto musel být dostatečně velký, aby zpěváci stojící okolo dobře viděli na noty.

VÍTE, ŽE „JEPTIŠČINA TRUBKA“ JE VE SKUTEČNOSTI SMYČCOVÝ NÁSTROJ?

Trumšajt, kterému se lidově říká **jeptiščina trubka**, je hudební nástroj s protáhlým krkem a jednou strunou, rozechvívánou smyčcem nebo brnkáním prsty jako u kontrabasu. Jeho drncivý zvuk však ze všeho nejvíce připomíná hlas trubky. Oblíbený byl především v ženských kláštorech (odtud pochází jeho lidový název), kde často nahrazoval dechové nástroje.

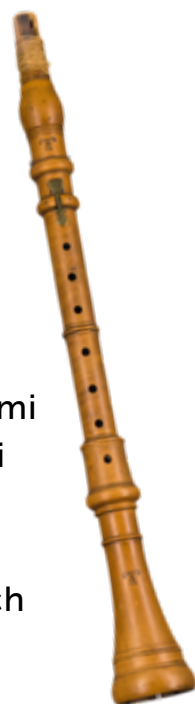
O NÁSTROJE A ZVUKOVÉ APARATURY KAPEL NA TURNÉ SE STARAJÍ TZV. „ROADIES“, ČESKY ZVANÍ TAKÉ „BEDŇÁCI“. EXISTOVALO NĚCO PODOBNÉHO I V MINULOSTI?

Ano! Svědčí o tom jedinečný exponát z bývalého říšského města Augšpurk z roku 1603, možná jediný svého druhu na světě. Podivně vypadající soubor trubec potažených kůží sloužil jako **pouzdro na nástroje městských pištců**, pomocí něhož bylo možné přepravovat najednou přibližně devět zobcových fléten a dvanáct příčných píšťal.

KDO VYNALEZL KLARINET A JAK S TÍM SOUVISÍ BAVORSKO?

Vynalézavost, důvtip, řemeslná zručnost a chuť experimentovat: díky těmto vlastnostem bylo Bavorsko po staletí významným centrem hudebního nástrojařství. V **Bubenreuthu** se dodnes vyrábí elektrické kytary a baskytary, **Füssen** byl proslulý výrobou louten, **Mittenwald** svými houslařskými dílnami, **Norimberku** patřilo prvenství na trhu s žesťovými nástroji – zde vyrobené trubky a pozouny byly žádané v celé Evropě. Kolem roku 1700 vyrobil norimberský mistr **Johann Christoph Denner** první klarinet. Na výstavě je k vidění jeden ze tří nejstarších dochovaných exemplářů.

PROČ JE BAROKNÍ OPERA TAK SILNĚ SPJATA SE ŽENAMI?

Barokní opera byla veskrze dvorským uměním ve službách reprezentace vládnoucího rodu, měla demonstrovat jeho slávu a bohatství. Ve výchově urozených žen tedy hrála hudba a tanec důležitou roli. Často to byly právě šlechtičny, které zprostředkovávaly nové hudební vlivy z Itálie či Francie na bavorské šlechtické dvory a doporučovaly či vyjednávaly dvorské angažmá zpěvačkám či hudebníkům. Některé urozené dámy hudbu i samy skládaly nebo se zasadily o vznik honosných operních domů, jakým je například **Markgräfliches Opernhaus v Bayreuthu**, dnes světová kulturní památka UNESCO.

PROČ V BAVORSKU PO ROCE 1803 TOLIK ZVONŮ UMLKLO?

Na přelomu let 1802/1803 byly v Bavorsku v důsledku státem nařízené sekularizace zrušeny téměř všechny kláštery. Spolu s nimi zanikla také vyspělá hudební kultura, silně spjatá právě s katolickou tradicí, i všechna místa, kde bylo možné získat hudební vzdělání. Asi polovina všech kostelních zvonů z bavorských klášterů byla zabavena a roztavena. Jedním z exponátů výstavy je impozantní závěs (zvaný jařmo) zvonu z kláštera Benediktbeuern, jenž je živým svědkem těchto pohnutých dob, ale i svědkem síly a odhodlání místních, kteří mezi sebou vybrali dostatečně velkou částku a svůj bezmála pětistunový zvon vykoupili zpět. Nově vznikající Bavorské království tak bylo financováno také z úspor chudého venkovského obyvatelstva...

KDE SE KONAL ÚPLNĚ PRVNÍ OPEN-AIR KONCERT?

Pravděpodobně v Bavorsku. **Emanuel Schikaneder**, narozený roku 1751 ve Straubingu, divadelní ředitel a pozdější autor libreta ke „Kouzelné flétně“, vymyslel v 80. letech 18. století nový program pro letní divadelní prázdniny: V říšském městě Řezně inscenoval pod širým nebem velkolepé hudebně-divadelní show, ke kterým patřily průvody hýřící barvami, tragické i komické figury, všude hudba a ohňostroje. O necelých 80 let později se do Norimberku sjelo více než 60.000 lidí na jeden z největších **open-air koncertů 19. století**: Norimberské pěvecké slavnosti roku 1861, u jejichž příležitosti byla dokonce postavena nová slavnostní hala, přilákaly do Frank návštěvníky ze všech německy mluvících regionů Evropy.

CO MAJÍ SPOLEČNÉHO GUSTAV MAHLER A LIESL KARLSTADTOVÁ?

Kolem roku 1900 byl Mnichov celosvětovou metropolí hudby a magnetem pro mezinárodně uznávané osobnosti, mezi nimi například skladatel a dirigent **Gustav Mahler**, konaly se zde premiéry předních děl hudební avantgardy. K mecenášům bavorského hudebního života patřili bohatí židovští měšťané, nejznámějším z nich byl asi velký obdivovatel hudby Richarda Wagnera a pozdější tchán spisovatele Thomase Manna **Alfred Pringsheim**. V přepychovém hudebním salónu jeho mnichovské vily, zdobeném rozměrnými malbami s hudebními motivy (z nichž dvě můžete vidět na výstavě), se setkávali hudebníci, spisovatelé, malíři. Současně se na mnichovských předměstích rozvíjí živá kultura lidových a kabaretních zpěváků a herců, jejichž scénou byly hostince, varieté a venkovní pódia v zahradách pivnic. Velké úspěchy slavili především dva představitelé této specifické hudebně-divadelní kultury přelomu století: **Karl Valentin a Liesl Karlstadtová**, jejichž hudební nástroje – citera a klarinet – jsou k vidění na výstavě.

JAK OVLIVNIL VYNÁLEZ RÁDIA BAVORSKOU LIDOVOU HUDBU?

Revoluční změna v poslechu hudby přišla ve 20. letech 20. století s **rozhlasovým vysíláním**. Svou příležitost v něm okamžitě rozpoznali milovníci lidové hudby, kteří se snažili o její oživení a propagaci – jedním z nich byl například **Kiem Pauli**. Jeho písně a tance zachycovaly bavorskou atmosféru, určitý životní pocit, se kterým se díky oblíbeným rozhlasovým pořadům, pěveckým soutěžím a gramodeskám brzy identifikoval velký počet posluchačů. Tato masová popularita měla ovšem za následek také to, že se prosadil jen jeden určitý ideál lidové hudby, silně ovlivněný především hudebními tradicemi alpského regionu. Na výstavě můžete vidět několik historických rozhlasových přístrojů, gramofonů, diplom z pěvecké soutěže a přenosnou skládací citeru Kiema Pauliho.

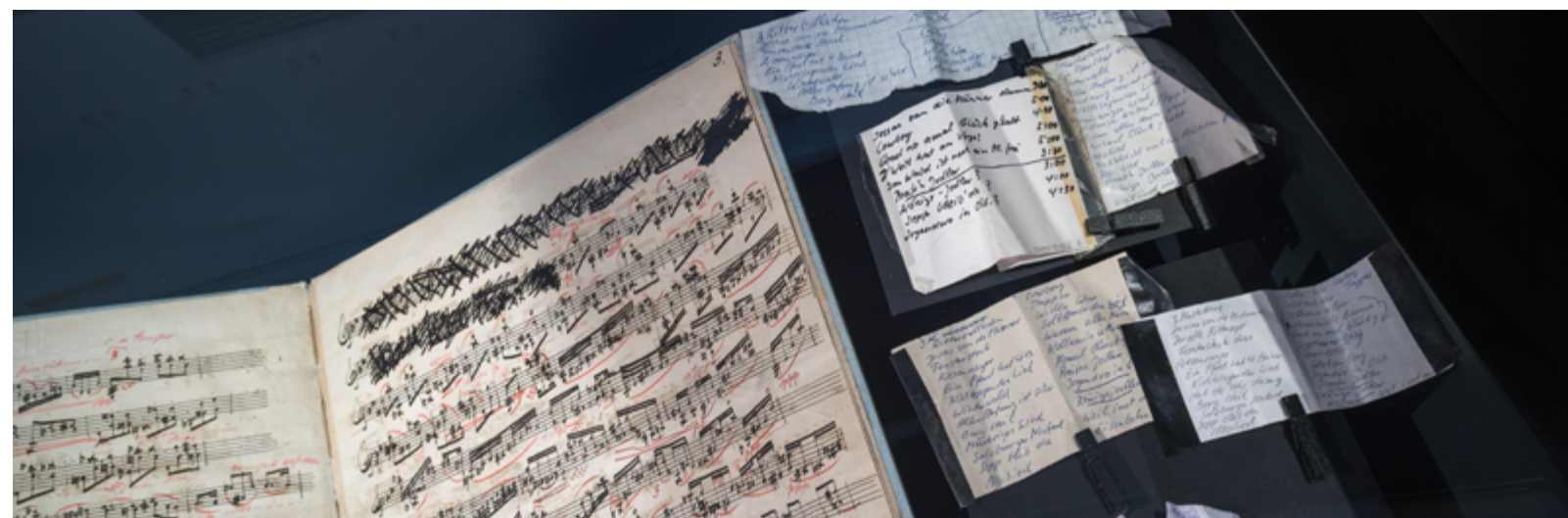
PROČ SE STAL MNICHOV V 70. LETECH MEKKOU POPMUSIC?

Hlavním důvodem bylo legendární nahrávací studio **Musicland Studios** v suterénu hotelu Arabella, vybavené špičkovou technikou, které do bavorské metropole přilákalo řadu světových kapel: Led Zeppelin, Deep Purple, Rolling Stones, Queen s Freddiem Mercurym. Všichni si užívali liberální, uvolněnou atmosféru města – kde se zároveň zrodila i nová éra popmusic: chytlavé melodie takzvaného **Munich Disco Sound** brzy zněly ze všech tanečních kaváren a diskoték po celém Německu.

JAK FRED FESL PLÁNOVAL SVÁ VYSTOUPENÍ A KDO NA SOBĚ MĚL KŘIKLAVĚ ČERVENÉ KOŽENÉ KRAČASY?

Slyšet naživo svou oblíbenou hudbu nebo zažít obří koncert slavné kapely – to se vryje do paměti na celý život. A ať to bylo jakkoli dávno, při pohledu na nějakou věc z té doby se intenzita zážitku okamžitě vrátí. Tak třeba „setlisty“ **Freda Fesla**, písničkáře, který bavorskou lidovou hudbu zbavil líbivých klišé a oživil ji humornými kabaretními texty. Své legendární mluvené vstupy a bonmoty pronášel spontánně, ale seznam a pořadí písní měl poznamenané na lístku a nalepené na kytaru. Dalším kouskem, díky němuž na výstavě ožívají slavné momenty bavorské hudební historie, jsou krátké, křiklavě červené kožené kalhoty – patřily Michaelovi, jednomu ze tří bratrů Wellových (vedle Hanse a Christopa) tvořících kapelu **Biermösl-Blosn**, a připomínají pátý ročník festivalu Anti-WAAhnsinn v 1986 v Burgenlengenfeldu, legendární „**německý Woodstock**“ s více než 100.000 návštěvníky.

PROČ MÁ „HILDEGARD“ TOLIK BOULÍ?

Tuba jménem Hildegard si během své kariéry získala srdce statisíců fanoušků kapely **LaBrassBanda**, jak říká její dlouholetý člen Andreas Martin Hofmeir. Nástroj ve tvaru „heligónu“ byl pravděpodobně vyroben kolem roku 1890 a má toho už hodně za sebou: nespočet koncertů skoro tělo na tělo s publikem, řadu dlouhých cest i koupel v jezeře Chiemsee, zvěčněnou na slavném obalu jedné z desek kapely. Proto má plechové tělo nástroje tolik boulí a několik poškozených míst – stop dlouhého života naplněného hudbou.

KDE SE VLASTNĚ NATÁČEL FILM „HYMNA“, KTERÝ SE PROMÍTÁ V ÚVODNÍ SEKVENCI VÝSTAVY V KINĚ CINEPLEX?

Natáčelo se v Bavorském lese v okolí Freyungu (soutěska Buchberger Leite), ve skanzenu Finsterau, ve sklářské huti Weinfurter Arnbruck a v městském parku v Deggendorfu, v Mnichově pak na náměstí Stachus a u dostihového závodiště Daglfing.

JAK VZNIKLY VŠECHNY TY SILUETY VE VIDEOINSTALACI „SPEKTÁKL“?

Každá silueta patří skutečnému člověku, nic není vygenerováno umělou inteligencí! Natáčelo se ve Freyungu v Akademii lidové hudby (Volksmusikakademie) a na zimním stadionu – a svou podobu zde nechalo zvěčnit přes 90 účinkujících. Na stejném místě také vznikly nahrávky hudby, kterou Stefan Schubert zkomponoval přímo pro Bavorskou zemskou výstavu, mj. „Kvarteta“ ze závěrečné sekvence výstavy.

KOLIK TECHNIKY SE SKRÝVÁ V ZÁKULISÍ?

Bavorská zemská výstava ve Freyungu je vlastně jeden velký stroj. **Více než 26 kilometrů** kabelů propojuje přehrávače s reproduktory, projektory a sluchátky. Pořadí videoinstalací a zvuků v jednotlivých sálech se řídí přesným scénářem, takže hudba, kterou návštěvníci v prostoru slyší, nikdy nezní chaoticky. Na **více než 50 audiostanovištích** je možné si navolit různé možnosti a sestavit si tak vlastní **playlist z výstavy**. A zatímco venku sálá neúprosné slunce, ve výstavních prostorách panuje díky klimatizaci příjemný chládek a stabilní podmínky pro ochranu vzácných exponátů.

NÁVŠTĚVA VÝSTAVY VE FREYUNGU

KDY A KDE

25. dubna – 8. listopadu 2026

TonYversum

Schulgasse 18 | 94078 Freyung

OTEVÍRACÍ DOBA

Pondělí až pátek 9–17 hod.

Sobota, neděle a svátky 9–18 hod.

CENA VSTUPNÉHO

Dospělí: 12,00 €

Zlevněné vstupné: 10,00 €

(např. senioři nad 65 let, osoby se zdravotním postižením, skupiny 15 osob a více)

Vstup zdarma: děti a mládež

(do 18 let, žáci v rámci školní skupiny a studenti do 30 let)

BEZBARIÉROVÁ PŘÍSTUPNOST

Výstavní prostory jsou bezbariérově přístupné.

Do všech pater lze vyjet výtahem.

INKLUZE

K dispozici jsou materiály ve snadno srozumitelném jazyce, hmatové a poslechové stanice i individuální doprovod.

JAK SE K NÁM DOSTANETE

REZERVACE KOMENTOVANÝCH PROHLÍDEK

Telefon: +49 (0)8551 588-177

E-Mail: info@musik-in-bayern.de

www.musik-in-bayern.de

KATALOG „HUDBA V BAVORSKU“

K dostání v online shopu HdBG, na pokladně výstavy ve Freyungu, v muzeu HdBG v Řezně a v knihkupectvích.

NEWS
LETTER

Přihlaste se k odběru
novinek a pravidelných
informací.

ŽÍT
NAPRO-
GRAMOVAT

Objevte náš živý
program na:
www.musik-in-bayern.de

organizátor

HAUS DER BAYERISCHEN
GESCHICHTE

TonYversum
erleben
mitmachen.erleben.

STADT FREYUNG

Kulturní partner
BR

Sponzor

bayernwerk

FREUNDKREIS
HAUS DER BAYERISCHEN
GESCHICHTE E.V.

Bildnachweis
Ausstellungsimpressionen © HdBG | Fotos: Dietmar Manzenberger, Seite 2 unten rechts:
Futteral der Augsburger Stadtpfeifer © Kunstsammlungen und Museen Augsburg, 3029.
Foto: Andreas Brücklmair, Filmstill Hymne Seite 9 © Schmidbauer Film, Lukas Nicolaus